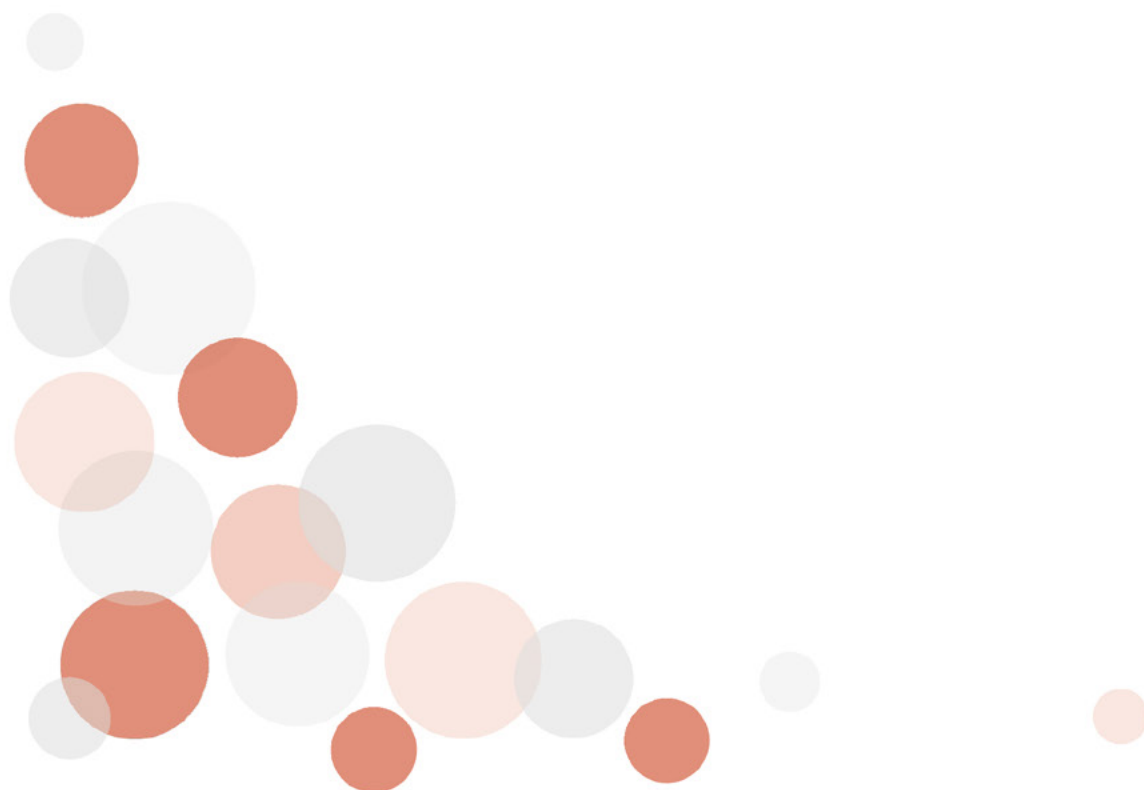

Anna Adamkiewicz • Paweł Majcher • Bożena Wysocka

Otrzymuję wiadomość SMS, wiem jak się zachować

Scenariusz zajęć dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej

Tekst: **Anna Adamkiewicz, Paweł Majcher, Bożena Wysocka**
Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Redakcja merytoryczna

Joanna Kulesza

Elżbieta Stawecka

Iwona Konopka

Redakcja językowa

Katarzyna Gańko

Korekta

Karolina Strugińska

Projekt okładki

Barbara Jechalska

Redakcja techniczna i skład

Wojciech Romerowicz

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2018

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji **CC BY-NC 4.0**

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Spis treści

Wprowadzenie	3
Otrzymuję wiadomość SMS, wiem jak się zachować Scenariusz zajęć dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej	5
Załącznik nr 1 Krzyżówka	10
Załącznik nr 2 Plakat	11
Załącznik nr 3 Przykładowe SMS-y	12
Załącznik nr 4 Problematyka bezpieczeństwa w podstawie programowej kształcenia ogólnego	14
Załącznik nr 5 Informacja dla nauczyciela – Alert RCB	15

Wprowadzenie

Alert RCB

Problematyka bezpieczeństwa uczniów wpisuje się w zadania szkoły związane z realizacją podstawy programowej kształcenia ogólnego. Na poziomie edukacji wczesnoszkolnej są one realizowane w formie zajęć wspierających aktywność dzieci, rozwijających nawyki i zachowania adekwatne do poznawanych wartości, takich jak: bezpieczeństwo własne i grupy, sprawność fizyczna, zaradność, samodzielność, odpowiedzialność i poczucie obowiązku.

W związku z pojawiającymi się różnymi zagrożeniami na terenie Polski Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (RCB) w lipcu 2018 uruchomiło pilotaż systemu ostrzegania o zagrożeniach za pomocą SMS-ów pod nazwą #Alert RCB. Program ostrzegania SMS-ami w pełnej formie ruszy 12 grudnia 2018 r., gdy wejdzie w życie nowelizacja *Ustawy Prawo telekomunikacyjne*, która sankcjonuje działanie Alertu RCB.

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa monitoruje zagrożenia w systemie 24-godzinnym, współpracując w tym zakresie z różnymi instytucjami w kraju i za granicą (w zależności od rodzaju zagrożenia).

Po otrzymaniu informacji o zagrożeniu Centrum przesyła ją operatorom sieci komórkowych, którzy niezwłocznie rozsyłają ją do swoich abonentów. Każdy użytkownik telefonu komórkowego posiadający włączony aparat, jeśli znajdzie się w obszarze powiadamiania alarmowego (obszarze zagrożenia), dostanie na swój telefon krótką wiadomość tekstową (SMS) informującą o rodzaju zagrożenia. Obecnie SMS z ostrzeżeniem dociera do wszystkich mieszkańców zagrożonego województwa, możliwe jest zawężenie obszaru do zagrożonego powiatu.

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa nie tworzy ani nie przetwarza żadnych danych osobowych. Informacje o zagrożeniu wysyła operatorom telekomunikacyjnym, którzy są odpowiedzialni za dystrybucję SMS-ów.

SMS-y są rozsyłane tylko w wyjątkowych sytuacjach, które w realny sposób zagrażają życiu i zdrowiu ludzi. Dotyczą nie tylko zjawisk atmosferycznych, ale też innych zdarzeń.

10 sierpnia 2018 r. został wysłany pierwszy SMS z informacją o zagrożeniach. Otrzymali go mieszkańcy siedmiu województw – około 17 milionów użytkowników telefonów

komórkowych. Przyjęto go w większości bardzo pozytywnie, jednak okazało się, że odbiorcy nie mają wystarczającej wiedzy na temat systemu ostrzegania.

Należy pamiętać, że wg badania CBOS przeprowadzonego w sierpniu 2017 r. 92% dorosłych Polaków korzysta z telefonów komórkowych. Ponadto, według najnowszych badań prezentowanych przez Survey Sodahead, aż 83% 10-latków w Polsce korzysta z telefonu komórkowego. To zdecydowanie więcej niż w takich krajach jak Wielka Brytania, Niemcy, USA czy Brazylia. Dlatego niezbędne jest przekazanie tej grupie użytkowników wiedzy na temat Alertu RCB, po pierwsze aby SMS z informacją o zagrożeniu nie przestraszył dziecka, a po drugie – żeby wiedziało, jak się zachować.

W przekazaniu tej wiedzy niezbędne jest wsparcie grona pedagogicznego, które pomoże w przygotowaniu uczniów do odpowiedzialnego traktowania Alertów.

W odpowiedzi na te potrzeby Rządowe Centrum Bezpieczeństwa we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji opracowało scenariusze zajęć przeznaczonych dla uczniów wszystkich etapów edukacyjnych. Scenariusze dostarczają uczniom wiedzy dotyczącej alertów wysyłanych za pomocą SMS-ów, a także zagrożeń i sposobów zachowania się w sytuacjach stwarzających niebezpieczeństwo. Scenariusze opatrzone zostały komentarzami metodycznymi, zawierają pomoce dydaktyczne niezbędne do przeprowadzenia dodatkowych zajęć.

Wsparciem w prowadzeniu zajęć będzie dla nauczycieli szkolenie e-learningowe przygotowane przez przygotowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Otrzymuję wiadomość SMS, wiem jak się zachować

Scenariusz zajęć dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej

ODBIORCY:

- ➔ uczniowie klas I–III szkoły podstawowej

Wskazówki dla prowadzących:

Nie wszystkie dzieci uczące się w klasie I potrafią czytać, a jest to niezbędne do zareagowania na otrzymaną wiadomość SMS. Jednak bez względu na umiejętności wszystkie dzieci powinny uczestniczyć w zajęciach z zakresu bezpieczeństwa.

CZAS ZAJĘĆ:

- ➔ 90 minut

CELE OGÓLNE:

- ➔ budowanie świadomości zagrożeń,
- ➔ kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich,
- ➔ kształtowanie postaw właściwych w sytuacji zagrożenia,
- ➔ nauka bezpiecznych zachowań.

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

- ➔ wymienia niebezpieczne zjawiska pogodowe;
- ➔ wie, w jakich okolicznościach otrzyma SMS-a – AlertRCB z informacją o zagrożeniu;
- ➔ wie jak zachować się w sytuacji otrzymania SMS-a – AlertRCB z informacją o zagrożeniu;
- ➔ dostrzega wpływ swojego działania na własne bezpieczeństwo;
- ➔ rozumie, że dzięki swojej postawie ma wpływ na zdrowie swoje i innych osób.

METODY PRACY:

- pogadanka,
- ćwiczenie,
- praca plastyczna,
- zabawa ruchowa,
- mapa myśli.

FORMY PRACY:

- zbiorowa,
- indywidualna.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- krzyżówka – załącznik nr 1;
- plakat promujący Alert RCB – załącznik nr 2;
- mapa myśli – nauczyciel przygotowuje mapę wspólnie z uczniami;
- przybory do rysowania;
- ilustracje z gazet lub plansze obrazujące warunki pogodowe (ewentualnie wcześniej wykonane prace plastyczne).

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Zapoznanie z pojęciem „zagrożenie” – rozmowa

Nauczyciel moderuje dyskusję na temat bezpieczeństwa, zadając pytania pomocnicze:

- ➔ Kiedy czujemy się bezpiecznie?
- ➔ Co powoduje, że czujemy się bezpiecznie?
- ➔ W jakich sytuacjach jesteśmy bezpieczni?
- ➔ Czy są sytuacje, w których nie czujemy się bezpiecznie?
- ➔ Jakie są to sytuacje?
- ➔ Co może nam zagrażać?

Uczniowie wymieniają zjawiska pogodowe, które mogą stanowić zagrożenie (burza, wichura, ulewa, powódź, śnieżyca). Każde z wymienionych zjawisk nauczyciel obrazuje ilustracjami z gazet, czasopism lub pracami dzieci wcześniej przygotowanymi na zajęciach plastycznych.

Wskazówki dla prowadzących:

Nauczyciel moderuje dyskusję, której punktem wyjścia jest bezpieczeństwo. Kieruje dyskusją tak, aby stopniowo zmierzała ona do zdefiniowania pojęcia „zagrożenie”. Ważne, żeby uczniowie zostali poinformowani o sytuacjach, które nie są bezpieczne, i mogli przygotować się do poradzenia sobie z tego typu okolicznościami. Celem rozmowy jest ukazanie zachowań właściwych w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu. Nauczyciel prowadzący rozmowę o zagrożeniach pogodowych nie powinien straszyć uczniów. Ważne, by zostali oni poinformowani o takich zjawiskach i potrafili je rozróżnić. Nauczyciel może zachęcić uczniów do podzielenia się własnymi doświadczeniami i przeżyciami związanymi z sytuacjami zagrożenia.

2. Krzyżówka

Nauczyciel rozwiązuje wspólnie z uczniami krzyżówkę, którą wcześniej na tablicy lub flipcharcie przygotował według załącznika nr 1. Następnie czyta hasła, dzieci podają i zapisują rozwiązania. Odczytane zostaje rozwiązanie krzyżówki, które zapowiada kolejną część zajęć.

3. Zabawy ruchowe, naśladowanie odgłosów

Nauczyciel, wykorzystując plansze przedstawiające różne zjawiska pogodowe, zachęca dzieci do naśladowania ruchem, gestem i dźwiękiem zaprezentowanych zjawisk. Uczniowie naśladowują wiatr, odgłosy deszczu i innych zjawisk atmosferycznych o różnym natężeniu, wykorzystując własną wyobraźnię i kreatywność.

Wskazówki dla prowadzących:

Nauczyciel podczas zabawy ruchowej może wykorzystać nagrania odgłosów zjawisk pogodowych lub zachęcić uczniów do samodzielnego naśladowania tych odgłosów. Uaktywnienie u dzieci jak największej liczby kanałów sensorycznych sprzyja lepszemu zapamiętywaniu i przyswajaniu wiedzy. W trakcie ćwiczenia dzięki wprowadzeniu elementów ruchowych następuje utrwalenie informacji na temat zjawisk pogodowych o różnym natężeniu.

4. Rozmowa dotycząca Alertu RCB

Nauczyciel moderuje dyskusję na temat funkcji telefonu poprzez zadawanie pytań:

- Kto z Was ma telefon?
- Po co nam telefon?

Nauczyciel prezentuje plansze przedstawiające ekran telefonu z treścią SMS-ów Alert RCB lub plakat (załącznik nr 2). Następnie wyjaśnia uczniom znaczenie słowa „alert” i zasady postępowania po otrzymaniu SMS-a. Nawiązując do doświadczenia dzieci, pyta je, jak rozumieją pojęcie „alert”.

Alert to inaczej:

- ➔ alarm;
- ➔ stan gotowości;
- ➔ komunikat: „Bądź przygotowany, że coś może się wydarzyć”.

Nauczyciel odczytuje treść przykładowego SMS-a (załącznik nr 3), wyjaśnia, kiedy wysyłane są SMS-y z Alertem i jak należy postąpić w przypadku odebrania takiej wiadomości.

- ➔ Przykładowy SMS Alert RCB np.:
Uwaga! Dziś gwałtowne burze, silny wiatr i ulewny deszcz. Miejscami grad. Unikaj otwartych przestrzeni, nie chowaj się pod drzewami. Śledź komunikaty pogodowe.

- ➔ Kiedy otrzymamy SMS-a z Alertem RCB?
Tylko w wyjątkowych sytuacjach, kiedy zjawiska pogodowe, o których rozmawialiśmy wcześniej będą bardzo silne;

- ➔ Co należy wtedy zrobić? Jak się zachować?
Przeczytaj SMS-a! Gdy jesteś pod opieką dorosłych – w szkole lub w domu – słuchaj poleceń dorosłych. Gdy jesteś bez opiekunów – np. na placu zabaw, przed domem itp. – stosuj się do zaleceń w SMS-ie. Pamiętaj, że nie wszyscy mają telefon komórkowy. Ostrzeż swoich przyjaciół, koleżanki i kolegów, którzy nie mają telefonu.

5. Jak działa Alert RCB? – nauka bezpiecznych zachowań

Nauczyciel wraz z uczniami tworzy mapę myśli, na której wraz z mechanizmem funkcjonowania Alertu RCB przedstawia zasady bezpiecznych zachowań.

Opis przykładowej mapy myśli:

Punkt centralny – telefon, jedna z głównych gałęzi – burza – pierwsza odnoga – nie wychodź z domu, jeżeli nie jest to konieczne, druga – nie chowaj się pod drzewem, trzecia – zamknij okna i drzwi, zdejmij z parapetu doniczki, czwarta – unikaj otwartych przestrzeni (zalecenia najlepiej przedstawić w formie obrazków).

Pozostałe gałęzie mapy tworzone są adekwatnie do omawianych zagrożeń.

Wskazówki dla prowadzących:

Nauczyciel prowadzi z uczniami rozmowę dotyczącą funkcji, jaką pełni telefon w zakresie bezpieczeństwa. Prezentując treść przykładowych SMS-ów należy zweryfikować, czy uczniowie rozumieją zarówno poszczególne słowa, jak i całość. Wielokrotne powtarzanie zasad właściwego zachowania w sytuacji zagrożenia sprzyja ich lepszemu zapamiętywaniu i utrwaleniu. Warto nawiązywać do tych informacji w różnych kontekstach i sytuacjach edukacyjnych.

W zależności od poziomu kreatywności danej grupy dzieci mapę myśli można przygotować z uczniami od podstaw lub pracować na wcześniej przygotowanym przez nauczyciela schemacie.

6. Praca plastyczna: Jak się zachowam w trakcie zagrożenia pogodowego?

Nauczyciel prosi o zobrazowanie wybranego zagrożenia pogodowego na jednej połowie kartki oraz przedstawienie na drugiej, jak należy się wówczas zachowywać. Nauczyciel organizuje wystawę prac uczniów w klasie.

7. Podsumowanie spotkania

Nauczyciel podsumowuje, zadając pytania:

- Jakie zjawiska pogodowe są niebezpieczne?
- Jakich zasad bezpieczeństwa należy przestrzegać podczas burzy (wichury, ulewy, powodzi, śnieżycy)?
- Jak się zachowasz, co zrobisz, gdy dostaniesz SMS Alert RCB?

Załącznik nr 1

Krzyżówka

1. W					I	A	T	R					
					2. D		E	S	Z	C	Z		
					3. U		L	E	W	A			
				4. Ś		N	I	E	Ż	Y	C	A	
5. F		O	T	O	G	R	A	F					
					6. P		O	W	Ó	D	Ż		
7. P			I	O	R	U	N						

1. Gdy jest bardzo silny, potrafi łamać drzewa.
2. Krople, które padają z nieba to...
3. Bardzo silny, intensywny deszcz to...
4. Bardzo silne opady śniegu to...
5. Dokumentuje za pomocą aparatu różne zjawiska pogodowe, zdarzenia, uroczystości.
6. Występuje, gdy rzeki zalewają domy, drogi, pola.
7. Grzmi i błyska podczas burzy.

Załącznik nr 2

Plakat

Załącznik nr 3

Przykładowe SMS-y

POWÓDŹ:

BURZE:

POZOSTAŁE PRZYKŁADOWE KOMUNIKATY:

Załącznik nr 4

Problematyka bezpieczeństwa w podstawie programowej kształcenia ogólnego

Problematyka bezpieczeństwa uczniów wpisuje się w zadania szkoły związane z organizacją zajęć wspierających aktywność dzieci, rozwijających nawyki i zachowania adekwatne do poznawanych wartości, takich jak: bezpieczeństwo własne i grupy, sprawność fizyczna, zaradność, samodzielność, odpowiedzialność i poczucie obowiązku.

Uczniowie klas I–III szkoły podstawowej w ramach realizacji podstawy programowej w zakresie edukacji przyrodniczej dowiedzą się:

- jak powinni reagować w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia – własnego oraz innych osób;
- jakie są zasady bezpiecznej zabawy – w zależności od warunków otoczenia i pór roku;
- jakie zagrożenia mogą wystąpić w środowisku naturalnym (np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza) oraz jakie mogą być ich następstwa (powódź, pożar, uderzenie pioruna) i jak należy postępować w takich okolicznościach;
- w jakich sytuacjach mogą zetknąć się z informacjami nieprawdziwymi (np. w przestrzeni wirtualnej i publicznej) i jak można je zweryfikować (np. zadając pytania rodzicom, nauczycielom, policjantom);
- w jakich przypadkach technologia odgrywa pozytywną rolę w życiu ludzi;
- w jaki sposób nieodpowiedzialne korzystanie z technologii może powodować utratę zdrowia.

Załącznik nr 5

Informacja dla nauczyciela – Alert RCB

Co to jest Alert RCB?

Alert RCB to system ostrzegania o zagrożeniach za pomocą SMS-ów. W lipcu wystartował pilotaż tego systemu. Program ostrzegania SMS-ami w pełnej formie ruszy 12 grudnia 2018 r., gdy wejdzie w życie nowelizacja *Ustawy Prawo telekomunikacyjne*, która sankcjonuje działanie Alertu RCB. Podczas pilotażu informacja o zagrożeniu dotrze do wszystkich mieszkańców zagrożonego województwa, (z perspektywą zawężenia obszaru do zagrożonego powiatu).

Na czym polega, jak działa Alert RCB?

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa monitoruje zagrożenia w systemie 24-godzinny, współpracując w tym zakresie z różnymi instytucjami w kraju i za granicą (w zależności od rodzaju zagrożenia).

Po otrzymaniu informacji o zagrożeniu Centrum przesyła ją operatorom sieci komórkowych, którzy niezwłocznie rozsyłają ją do swoich abonentów. Każdy, kto posiada włączony telefon komórkowy, jeśli znajdzie się w obszarze powiadamiania alarmowego (obszarze zagrożenia), dostanie na swój telefon krótką wiadomość tekstową (SMS) informującą o rodzaju zagrożenia.

Komunikaty będą wydawane tylko w wyjątkowych sytuacjach, które w realny sposób zagrażają życiu i zdrowiu ludzi. Będą dotyczyły nie tylko zjawisk atmosferycznych, ale też innych zdarzeń.

Pierwszy SMS z Alertem RCB?

10 sierpnia 2018 r. został wysłany pierwszy SMS z informacją o zagrożeniach. Otrzymali go mieszkańcy siedmiu województw – około 17 milionów użytkowników telefonów komórkowych. Alert RCB był uruchamiany trzykrotnie (stan na październik 2018 r.). Został on w większości bardzo pozytywnie przyjęty, jednak reakcje na niego ujawniły, że odbiorcy nie mają wystarczającej wiedzy na temat systemu ostrzegania.

Należy pamiętać, że wg badania CBOS przeprowadzonego w sierpniu 2017 r. 92% dorosłych Polaków korzysta z telefonów komórkowych. Ponadto, według najnowszych badań prezentowanych przez Survey Sodahead, **aż 83% 10-latków w Polsce posiada swój telefon komórkowy**. To zdecydowanie więcej niż w takich krajach jak Wielka Brytania, Niemcy, USA, Brazylia. Dlatego niezbędne jest przekazanie tej grupie użytkowników wiedzy na temat Alertu RCB, aby SMS z informacją o zagrożeniu nie przestraszył dziecka, a także by wiedziało, jak się zachować.

W przekazaniu tej wiedzy niezbędne jest wsparcie grona pedagogicznego!

Ważne!

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa nie posiada danych na temat użytkowników telefonów. Nie tworzy, ani nie przetwarza żadnych danych osobowych. Informacje o zagrożeniu wysyła operatorom telekomunikacyjnym i to oni, zgodnie z umowami, które podpisali z użytkownikami telefonów, rozsyłają SMS-y.

Z systemu Alert RCB nie można się wypisać. Jego założeniem jest poinformowanie o niebezpieczeństwie każdego, kto znajduje się na zagrożonym terenie.

Więcej informacji na temat ostrzegania o zagrożeniach za pomocą wiadomości SMS Alert RCB można znaleźć na stronie internetowej Rządowego Centrum Bezpieczeństwa: <https://rcb.gov.pl/alertrcb/>

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70

email: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl

